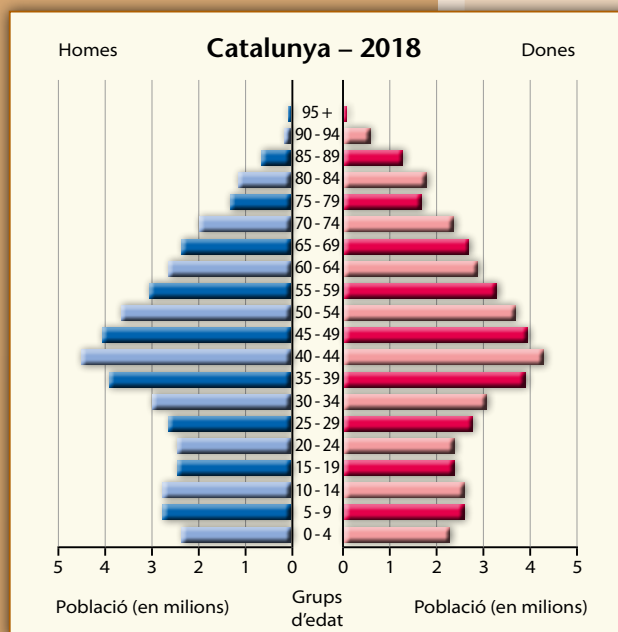

TEMA 1

LA POBLACIÓ: DISTRIBUCIÓ, DINÀMICA I ESTRUCTURA

1. La població i la seva distribució
2. La dinàmica de la població: el moviment natural
3. La dinàmica de la població: el moviment migratori
4. L'estructura demogràfica de la població: edat i sexe
5. Elaboració i comentari d'una piràmide de població

Piràmide de població de Catalunya.

Istanbul (Turquia).

Immigrants rescatats en aigües de l'estret de Gibraltar després que l'embarcació on anaven naufragués.

1. La població i la seva distribució

població • demografia
densitat de població

La **població** és la quantitat de persones que viuen en un territori. La ciència que estudia tots els fenòmens relacionats amb la població –quantitat, distribució, dinàmica i estructura– és la **demografia**. Actualment, la població de la Terra supera els 7.000 milions d'habitants. **[Font 1]** Aquests habitants es distribueixen de forma desigual sobre la superfície del planeta. **[Fonts 2, 3 i 4]** Els factors que expliquen la concentració de la població en uns llocs i no pas en uns altres són de tres tipus:

- **Físics:** el relleu, el clima i el sòl faciliten o dificulten les possibilitats de vida de les persones en un territori. Les valls i les planes, els climes temperats, l'abundància d'aigua i els sòls fèrtils atrauen la població. Les muntanyes molt elevades, els climes molt freds o massa calorosos,

els espais glaçats, els deserts i les zones selvàtiques, en canvi, no afavoreixen l'establiment humà.

- **Econòmics:** l'existència de recursos naturals i la possibilitat d'obtenir una feina o de disposar de força serveis són factors d'atracció de la població. Les ciutats on s'han establert les activitats industrials i terciàries en els darrers segles en són un exemple. Actualment, la major part de la població mundial viu en ciutats.

- **Històrics:** les zones habitades des dels temps més antics, com, per exemple, la Xina meridional, l'Índia i Europa, continuen estant molt poblades.

La **densitat de població** és un indicador que permet saber on es concentra la major part de la població i quines són les zones més despoblades d'un territori. Es calcula dividint el nombre d'habitants d'un territori entre la seva superfície, expressada en quilòmetres quadrats.

Densitat de població = $\frac{\text{població (hab.)}}{\text{superfície (km}^2\text{)}}$

$$\text{Densitat del Barcelonès (2019)} = \frac{2.239.915 \text{ hab.}}{145,8 \text{ km}^2} = 15.362,9 \text{ hab./km}^2$$

$$\text{Densitat d'Islàndia (2019)} = \frac{356.991 \text{ hab.}}{103.125 \text{ km}^2} = 3,5 \text{ hab./km}^2$$

Sabies que...?

El **cens de població** és la llista de tots els habitants d'un país amb indicació d'on viuen, la feina que fan i altres dades de caràcter cultural i econòmic. El fa l'Estat, normalment cada deu anys.

El **padró municipal** és la llista de tots els habitants que viuen en un municipi. S'actualitza de manera permanent i es publica cada any.

DADES DE POBLACIÓ:

Catalunya: 7.600.267 habitants

Espanya: 46.934.632 habitants

UE-28: 513.481.691 habitants

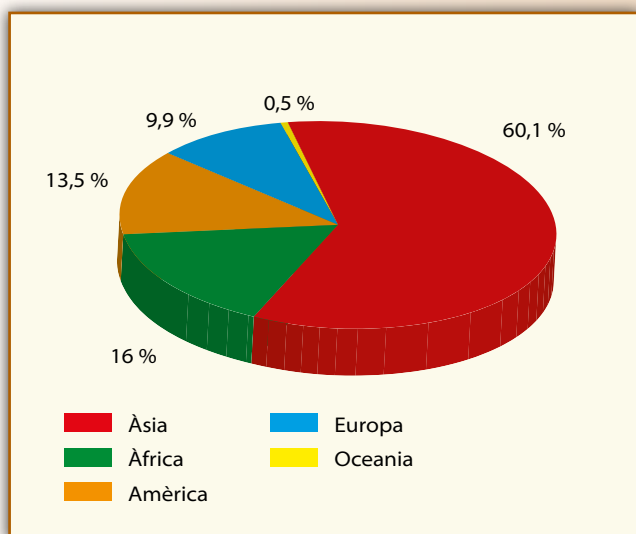
Món: 7.715.000.000 habitants

Font 1. Dades de població.

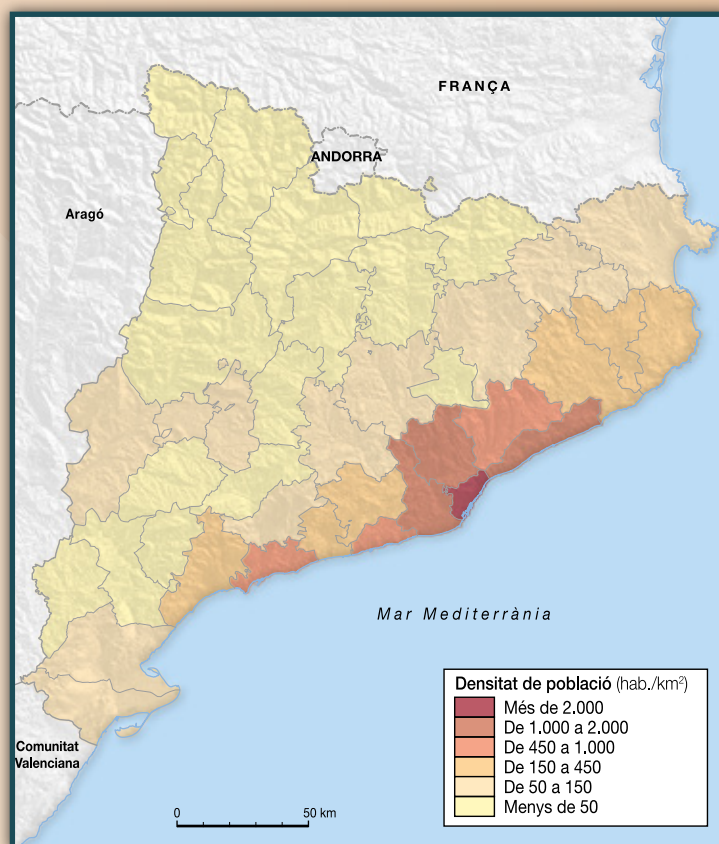
Font: Idescat i ONU, 2017

Font 2. Densitat de població al món.

Font 3. Distribució de la població per continents.

Font 4. Densitat de població a Catalunya.

2. La dinàmica de la població: el moviment natural

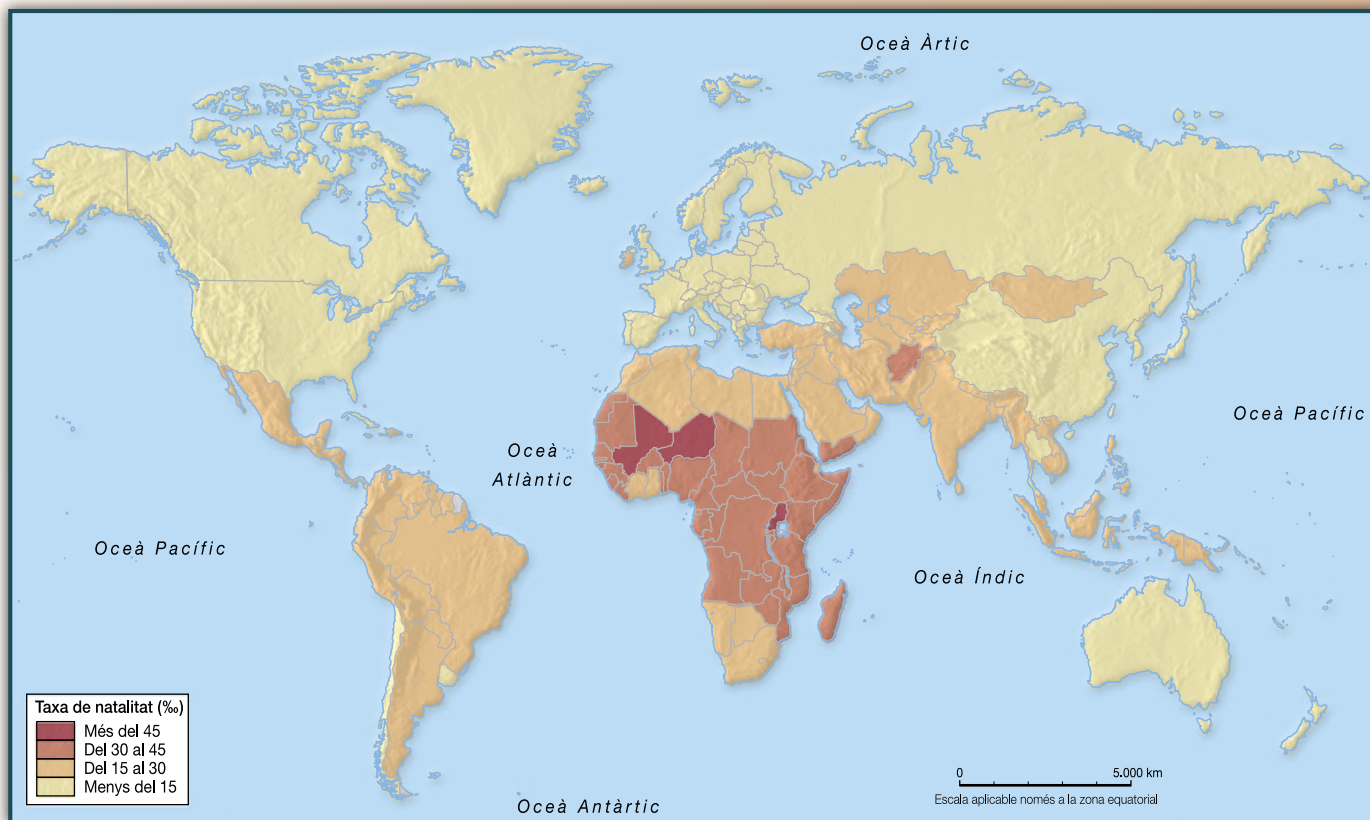
moviment natural o vegetatiu
natalitat • mortalitat
creixement natural o vegetatiu
projecció demogràfica

La característica principal de la població és el seu **dinamisme**. Amb el pas del temps, augmenta o disminueix a causa de dos tipus de moviments: el moviment natural i el moviment migratori.

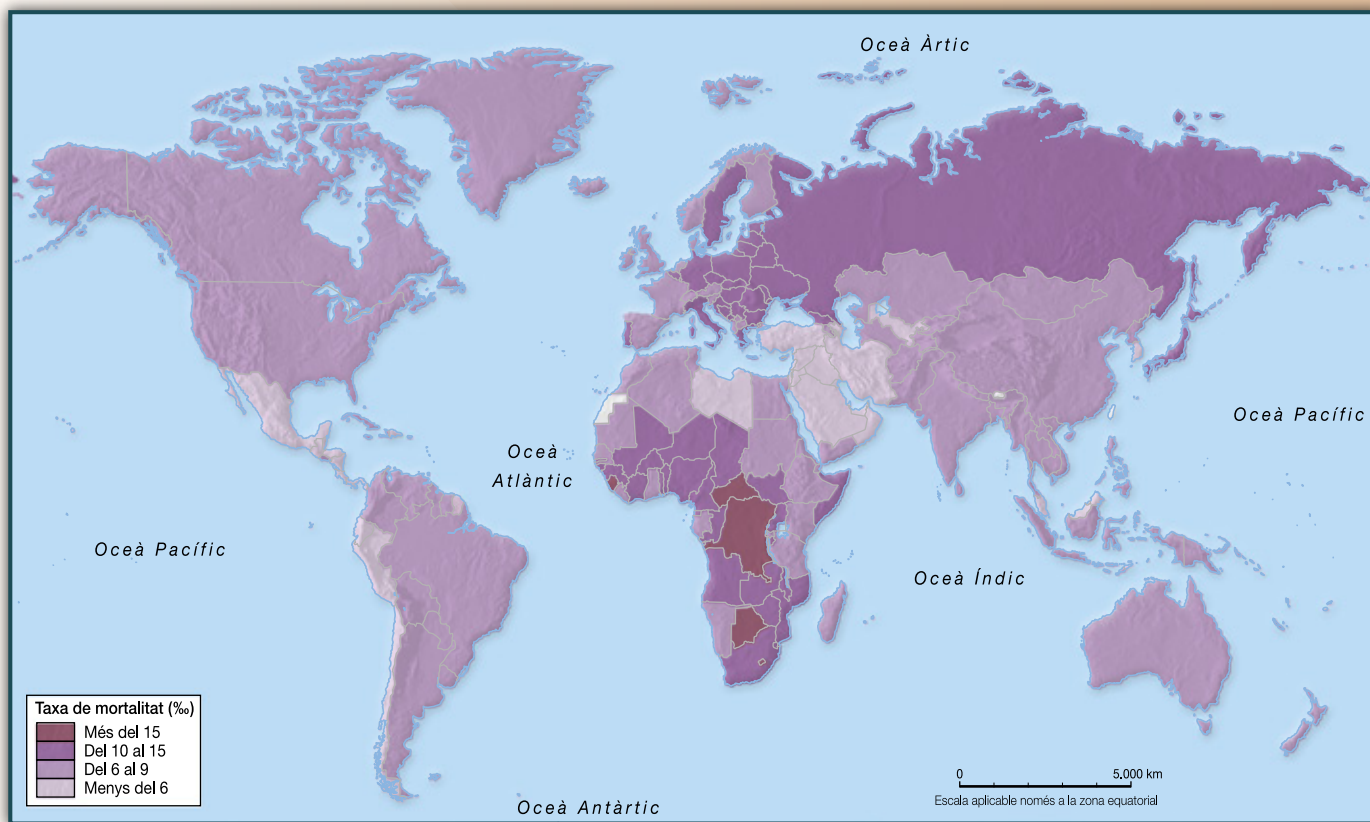
El **moviment natural** o **vegetatiu** és la variació que es produeix en el nombre d'habitants d'un territori a causa de dos factors biològics: la natalitat i la mortalitat. La **natalitat** és el nombre de nascuts vius, durant un any, en un lloc determinat. La **mortalitat** és la quantitat de persones que moren, al llarg d'un any, en un lloc concret. Per analitzar i poder comparar les dades de diferents indrets, s'utilitzen els indicadors següents:

Taxa de natalitat (TN): indica el nombre de naixements, durant un any, per cada 1.000 habitants d'un territori. S'expressa en tant per mil (‰). [Font 5]	$TN = \frac{\text{nascuts en un any}}{\text{població total}} \times 1.000$ <p>TN Catalunya, 2017: 8,9 ‰</p>
Taxa de fecunditat (TF): indica el nombre de naixements, durant un any, per cada 1.000 dones en edat fèrtil (entre 15 i 49 anys) d'un lloc concret. S'expressa en tant per mil (‰).	$TF = \frac{\text{nascuts en un any}}{\text{nombre de dones (15-49 anys)}} \times 1.000$ <p>TF Catalunya, 2017: 38,9 ‰</p>
Indicador conjuntural de fecunditat (ICF): indica el nombre mitjà de fills d'una dona al llarg de la seva vida fèrtil (15-49 anys). Per tal que una població no perdi habitants i es garanteixi el relleu generacional, cada dona ha de tenir una mitjana de 2,1 fills.	<p>ICF Catalunya, 2017: 1,36 fills per dona</p>
Taxa de mortalitat (TM): indica el nombre de persones mortes, durant un any, per cada 1.000 habitants d'un territori. S'expressa en tant per mil (‰). [Font 6]	$TM = \frac{\text{defuncions en un any}}{\text{població total}} \times 1.000$ <p>TM Catalunya, 2017: 8,8 ‰</p>
Taxa de mortalitat infantil (TMI): relaciona el nombre d'infants morts, en el decurs del primer any de vida, amb els nascuts vius durant el mateix període en un territori.	$TMI = \frac{\text{defuncions menors d'un any}}{\text{nombre de naixements}} \times 1.000$ <p>TMI Catalunya, 2017: 2,4 ‰</p>
Esperança de vida: és la mitjana d'anys que s'espera que visqui una persona quan neix, sempre que no variïn les condicions de mortalitat.	<p>EV Catalunya, 2017: 86,1 anys les dones i 80,7 anys els homes</p>

El **creixement natural** o **vegetatiu** és la diferència entre la taxa de natalitat i la taxa de mortalitat. Se sol expressar en tant per cent (%). Per passar de tant per mil (‰) a tant per cent (%), cal dividir entre 10. Pot ser **positiu**, quan el nombre de naixements supera el de defuncions, o **negatiu**, quan hi ha més defuncions que naixements. Quan en un territori els valors de les taxes de natalitat i de mortalitat són iguals, es diu que té **creixement zero**. El creixement natural de Catalunya el 2017 va ser del 0,10 %.

Font 5. La natalitat al món.

Font 6. La mortalitat al món.

Font: Banc Mundial, 2017

2.1. Dues dinàmiques diferents i oposades

En els mapes de la pàgina anterior es pot observar que hi ha grans diferències entre països quant a les taxes de natalitat i de mortalitat. Les causes que expliquen aquestes diferències són de caràcter socioeconòmic i cultural i estan molt relacionades amb el nivell de desenvolupament humà de cada país.

[Font 7]

	Països rics	Països pobres
Natalitat	Taxa de natalitat baixa <ul style="list-style-type: none"> • Retard en l'edat d'aparellament i en el naixement del primer fill. • Dificultats dels joves per trobar feina estable i habitatge. • Dificultat per conciliar la vida laboral i la familiar. • Coneixement i ús dels mètodes anticonceptius. Planificació familiar.	Taxa de natalitat alta <ul style="list-style-type: none"> • Aparellament i maternitat precoços. • Treball infantil: aportació d'ingressos a l'economia familiar. • Mortalitat infantil elevada. • Desconeixement i dificultat d'accés als mètodes anticonceptius. Manca de planificació familiar.
Mortalitat	Taxa de mortalitat mitjana o baixa. Esperança de vida alta <ul style="list-style-type: none"> • Alimentació adequada. • Accés als serveis sanitaris. Progrés important de la medicina.	Taxa de mortalitat mitjana o alta. Esperança de vida mitjana o baixa. <ul style="list-style-type: none"> • Desnutrició i fam. • Dificultats per accedir als serveis sanitaris. Manca d'infraestructures sanitàries.

Aquesta situació demogràfica comporta també que hi hagi diferències entre països pel que fa al **creixement natural**. Aquest creixement és baix o negatiu als països rics i és alt o positiu als països pobres. [Font 8]

La baixa taxa de natalitat i l'alta esperança de vida han afavorit les últimes dècades l'**envelliment de la població** als països desenvolupats. Actualment, el 17 % dels habitants d'aquests països supera els 65 anys. Europa té la població més vella del planeta i, com a conseqüència, la taxa de mortalitat de la majoria de països europeus és mitjana. I, al contrari, als països pobres només el 7 % de la població té més de 65 anys i, per tant, la població és jove.

Els països rics es veuen obligats a desenvolupar polítiques que afavoreixin la natalitat i a oferir serveis per atendre la gent gran. En canvi, els

països pobres han de dissenyar estratègies per reduir la natalitat i augmentar l'esperança de vida. [Font 9]

Vocabulari

taxa d'envelliment. Percentatge de persones de 65 anys o més sobre el total de població.

Sabies que...?

L'augment del permís pagat de maternitat i paternitat, la conciliació dels horaris laborals i familiars i l'existència d'una bona xarxa de llars d'infants són mesures que poden afavorir l'augment de la natalitat.

Font 7. Indicadors socioeconòmics d'alguns països

País	Taxa de natalitat (‰)	ICF (fills per dona)	Taxa de mortalitat (‰)	Taxa de mortalitat infantil (‰)	Esperança de vida (mitjana H-D)	Creixement natural (%)
Espanya	8	1,3	9	3	83,3	-0,05
Alemanya	10	1,6	11	3	81,2	0,17
Romania	10	1,6	13	7	75,6	-0,32
Estats Units	12	1,8	9	6	79,5	0,33
Brasil	14	1,7	6	13	76	0,7
Guatemala	25	2,9	5	23	74	2
Japó	8	1,4	11	2	83,9	-0,29
Xina	12	1,6	7	8	76	0,48
Afganistan	33	4,5	7	52	64	2,63
Marroc	20	2,5	5	20	76	1,4
Somàlia	43	6,2	11	80	57	3
Níger	48	7,2	9	48	60	3,79
Austràlia	12	1,8	7	3	83	0,63

Fonts: Banc Mundial i Nations Unides, 2018

El creixement vegetatiu a Catalunya i Espanya és feble com a conseqüència de diversos factors:

- La majoria de les dones tenen el primer fill a partir dels 30 anys.
- El manteniment, des de fa tres dècades, d'una taxa de fecunditat inferior al nivell de reemplaçament. En aquest període no s'ha superat la xifra d'1,5 fills per dona.
- L'esperança de vida elevada gràcies a la implantació d'una sèrie de serveis amb caràcter universal (sanitat, subsidis de malaltia i vellesa...) que garanteixen a tothom unes condicions de vida adequades (estat del benestar).
- L'augment de la taxa de mortalitat a causa de l'envelliment de la població.

Font 8. Catalunya i Espanya segueixen el model demogràfic dels països rics.

Font 9. Uns bons serveis sanitaris redueixen les complicacions durant el part i, per tant, la mortalitat infantil.

2.2. Evolució i perspectives de la població mundial

L'evolució de la població

La població mundial va créixer a un ritme lent fins a mitjan segle XVIII, ja que les taxes de natalitat i de mortalitat eren molt elevades a tots els països (superaven el 30 ‰). A partir del segle XIX i, especialment, des de la segona meitat del segle XX, el ritme del creixement demogràfic es va accelerar. Aquest fet s'explica pel descens de les taxes de mortalitat a causa de les millores alimentàries, higièniques i sanitàries i el manteniment, fins a l'últim terç del segle XX, d'unes taxes de natalitat altes.

La dinàmica demogràfica, però, no va seguir el mateix ritme en tots els països, ja que també depèn del seu nivell de desenvolupament econòmic. [Fonts 10 i 11]

Les projeccions demogràfiques

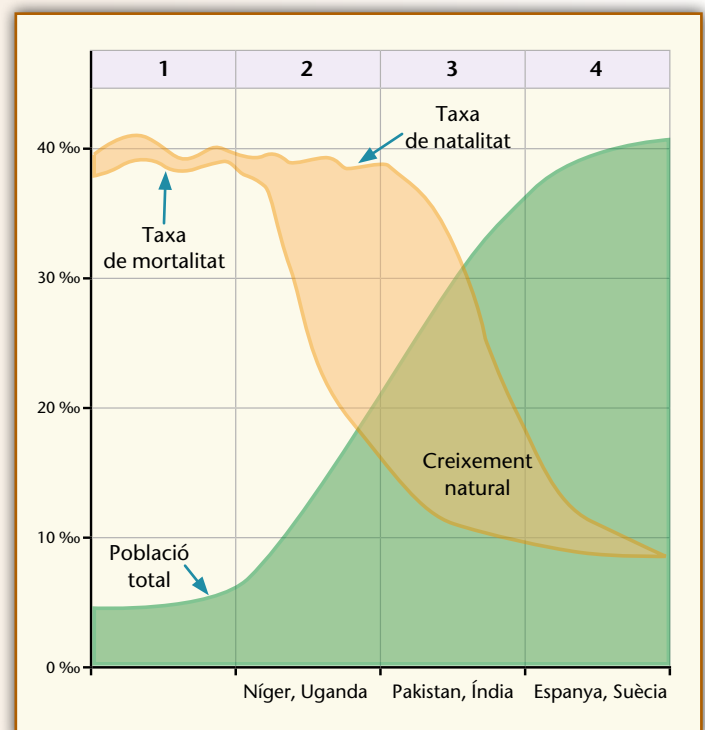
Tot i que és molt difícil fer previsions, la demografia calcula l'evolució de la població en el fu-

tur. Aquest càlcul s'anomena **projecció demogràfica** i es fa a partir d'unes hipòtesis sobre l'evolució dels factors següents: la natalitat, la fecunditat, la mortalitat, l'envelliment, l'esperança de vida i les migracions. [Fonts 12 i 13]

Segons les projeccions de l'Organització de les Nacions Unides (ONU), la població mundial continuarà augmentant els propers anys, tot i que a un ritme més lent del que ho ha fet fins ara. Es preveu que cap a l'any 2050 arribi als 9.730 milions d'habitants. El creixement es produirà, especialment, a Àfrica i a Àsia. La població dels altres continents es mantindrà més o menys com ara. L'augment d'habitants en aquests territoris dependrà, possiblement, dels desplaçaments de població procedent dels països pobres.

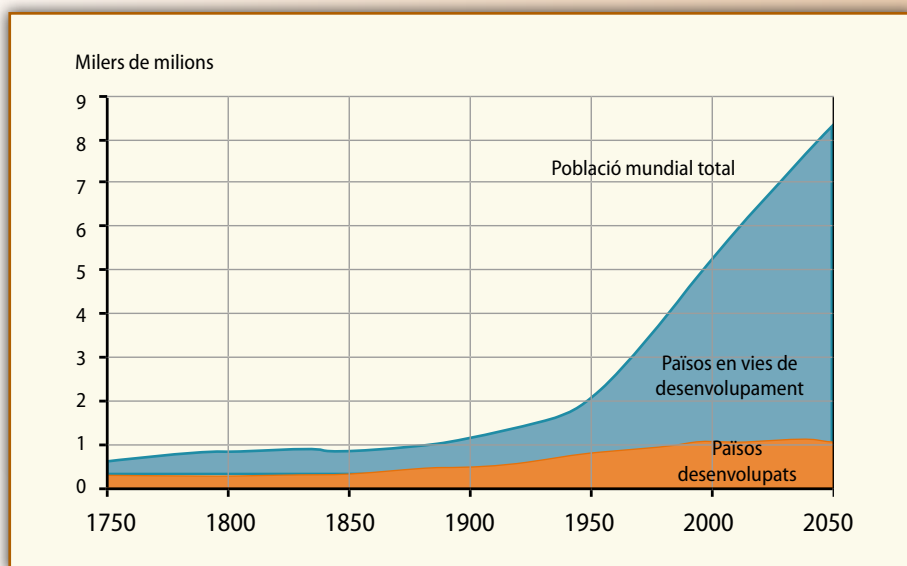
La fecunditat baixarà a tot el món mentre que l'esperança de vida augmentarà. Això comportarà un notable envelliment de la població mundial. Es preveu que als països rics, cap al 2050, el nombre de persones grans duplicarà el dels infants.

Font 10. Els demògrafs han creat models per explicar l'evolució de la població. El més acceptat és el de la **transició demogràfica**. Aquest model identifica diferents etapes en l'evolució de la població. No tots els països, però, són en la mateixa etapa a la vegada. Així, segons el gràfic, Níger i Uganda serien en l'etapa 2, el Pakistan i l'Índia se situarien en l'etapa 3 i Espanya i Suècia, en l'etapa 4. El pas d'una etapa a una altra està determinat pel nivell de desenvolupament econòmic de cada país.

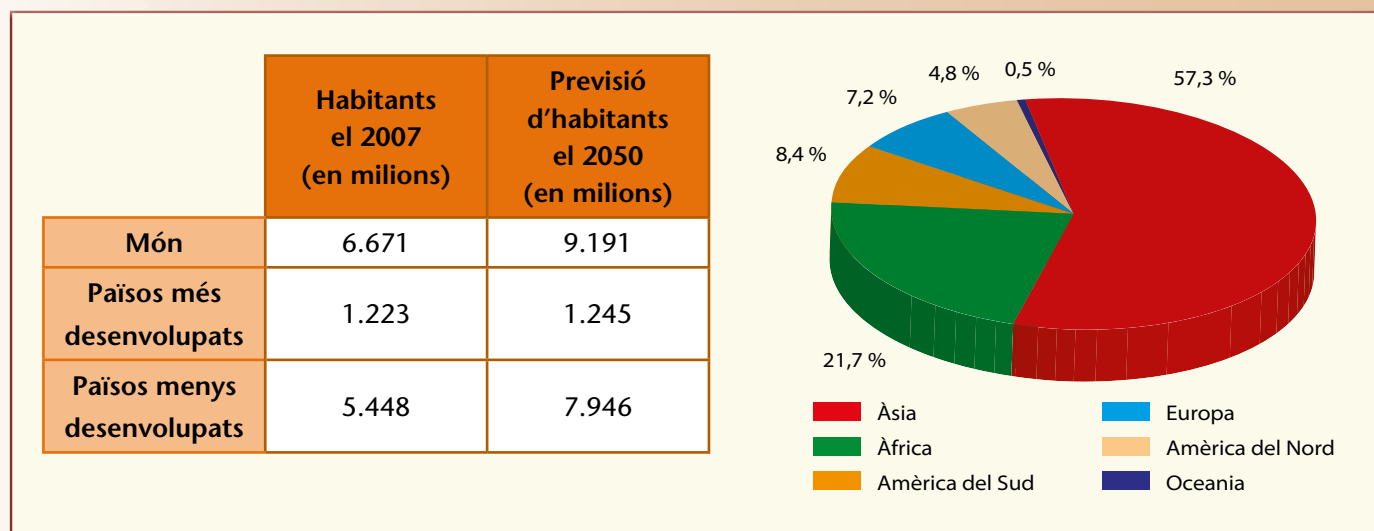

Font 11. Evolució de la població mundial, 1750-2050.

Font: ONU

Font: ONU

Font 12. Projectió de la població mundial i percentatge de població per continents.

Si es mantenen les tendències demogràfiques actuals, a Espanya es donarà la situació següent:

- La població augmentarà, en els propers quinze anys, un 5,1 %.
- Les comunitats que tindran un creixement més gran de població seran Catalunya i Madrid i les que presentaran un descens més gran seran Castella i Lleó i Galícia.
- L'augment de la població resident serà el resultat d'un saldo migratori positiu.

– El creixement natural serà negatiu, per l'augment progressiu de les defuncions, sempre superior al dels naixements.

- L'edat mitjana de la maternitat serà de 32 anys. Hi haurà un lleuger augment del nombre de fills per dona. El 2033 podria ser d'1,41.
- La població de més de 65 anys suposarà el 25,2 % l'any 2033.
- L'esperança de vida augmentarà. El 2033 la de les dones serà de 87,8 anys i la dels homes de 82,9 anys.

Font 13. Projectió de la població a Espanya segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (2018).

3. La dinàmica de la població: el moviment migratori

migració • saldo migratori

En la dinàmica de la població també hi influeixen les **migracions**, que són els moviments de sortida o d'arribada de població motivats per causes econòmiques, polítiques, ètniques, religioses o naturals. Quan el moviment és de sortida, s'anomena **emigració**, i quan és d'arribada, **immigració**. Una persona és **emigrant** quan deixa el seu lloc d'origen per anar-se'n a un altre i establir-s'hi de manera temporal o permanent. En aquest lloc la persona que ha emigrat és considerada **immigrant**. [Fonts 14 i 15]

El **saldo migratori** és un indicador que mesura la diferència entre el nombre d'emigrants i el

d'immigrants en un territori. Pot ser positiu o negatiu. Per calcular el **creixement total** d'un territori, cal tenir en compte el creixement natural i el saldo migratori.

Saldo migratori = immigració – emigració

Exemples:

SM Catalunya, 2017 (persones procedents de fora d'Espanya):

151.878 immigrants – 94.582 emigrants = 57.296;
saldo migratori positiu

SM Espanya, 2018:

643.037 immigrants – 309.365 emigrants = 333.672;
saldo migratori positiu

Causes de les migracions	
Econòmiques	Les desigualtats econòmiques i socials entre els països o dins d'un mateix país, la manca de feina i el desig de millorar les condicions de vida provoquen desplaçaments de població.
Polítiques i socials	Els conflictes bèl·lics i les persecucions per raons ideològiques, ètniques o religioses obliguen moltes persones a abandonar el seu país d'origen. [Font 16]
Naturals	Els efectes de les catàstrofes naturals (inundacions, sequeres, terratrèmols...) i del canvi climàtic poden afavorir les migracions.

Tipus de migracions	
Segons la destinació	<ul style="list-style-type: none"> • Interiors: tenen lloc dins del mateix país. • Exteriors: es produeixen entre països o continents diferents.
Segons la durada	<ul style="list-style-type: none"> • Temporals: l'emigrant s'està un temps breu al lloc de destinació i després torna al lloc d'origen. [Font 17] • Definitives: l'emigrant s'instal·la per sempre al lloc de destinació.
Segons el caràcter	<ul style="list-style-type: none"> • Forçades: les persones es veuen obligades a emigrar (persecucions, guerres...). • Voluntàries: l'emigrant marxa voluntàriament a la recerca d'unes condicions de vida millors.

Font 14. Algunes dades sobre les migracions

- El 4 % de la població mundial viu en un país diferent del que va néixer.
- Els immigrants representen, aproximadament, l'1,7 % de la població d'Àfrica i d'Àsia, l'1,5 % de l'Amèrica del Sud, el 15 % de l'Amèrica del Nord, el 10 % d'Europa i el 2 % d'Oceania.
- El Banc Mundial considera que l'any 2050 més de 140 milions de persones hauran d'emigrar a causa del clima.
- Espanya és un dels països europeus que acull un percentatge més alt de població estrangera: un 9,8 %.
- El 20 % dels habitants de Catalunya van néixer en una altra comunitat de l'estat espanyol i el 14,24 % són d'origen estranger.

Font 15. Els immigrants il·legals, també anomenats *sense papiers*, són persones que entren en un país de manera clandestina, és a dir, sense tenir un permís de residència o un contracte de treball.

Font 16. Els refugiats

Els refugiats són les persones que es veuen obligades a abandonar el seu país per por de ser perseguides, maltractades o assassinades per raons ètniques, religioses, ideològiques, polítiques, etc. Els grans moviments de refugiats estan vinculats a les guerres. El país que els acull els manté i els ofereix protecció. Sovint s'instal·len en campaments, on conviuen amb milers de persones. Tornar al país d'origen és difícil, ja que pot tenir conseqüències greus per a la seva vida. A mitjans de l'any 2019, la xifra de refugiats era de 25,9 milions de persones. Els principals països emissors de refugiats eren Síria, l'Afganistan i el Sudan del Sud, i els països receptors, Turquia, el Pakistan i Uganda.

Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR).

Font 17. Les migracions temporals sovint van associades a la realització de tasques agrícoles, com ara la verema i la recollida de fruita.

3.1. Els corrents migratoris actuals

Actualment, les migracions han esdevingut un fenomen mundial. Els corrents migratoris afecten molts països, alguns bàsicament com a emissors i d'altres més aviat com a receptors. [Fonts 18 i 19]

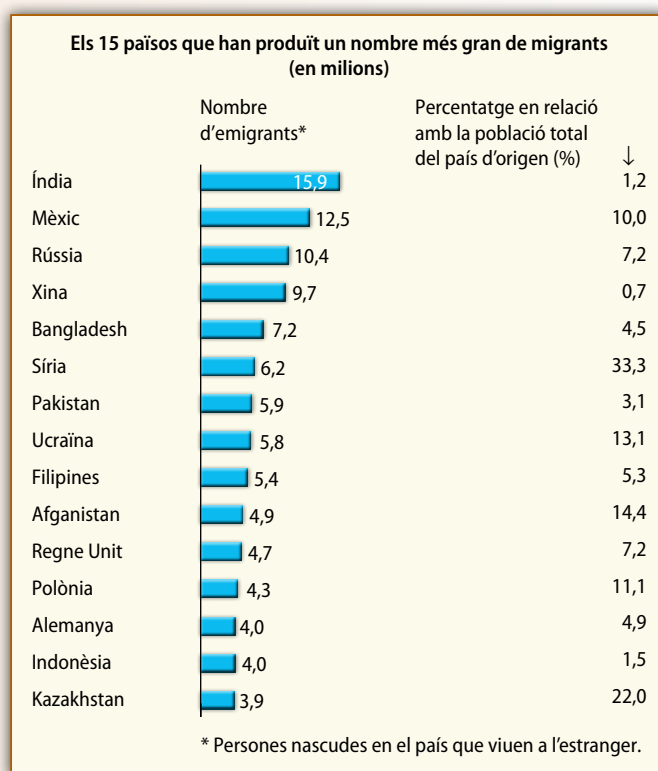
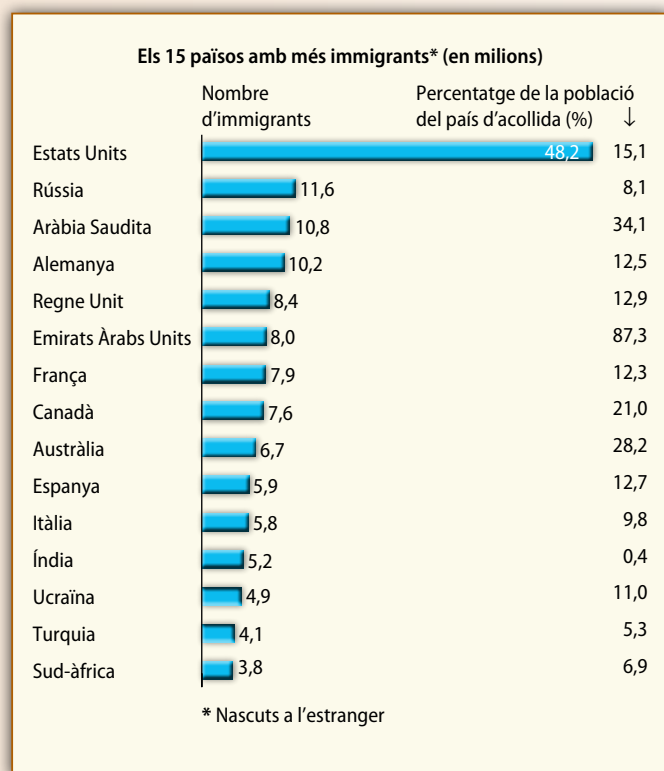
Les causes principals de les migracions avui dia són econòmiques. D'una banda, la pobresa i l'atur obliguen milers de persones a abandonar el seu lloc d'origen. De l'altra, la interrelació econòmica, política i cultural entre tots els països fa que moltes persones visquin i treballin, de forma temporal o definitiva, lluny del seu lloc d'origen.

Els fluxos migratoris més importants es produeixen entre els països pobres i els rics. Els solen protagonitzar treballadors poc qualificats que, allà on van, fan feines poc valorades i mal remunerades.

Espanya ha estat, tradicionalment, un país d'emigrants. [Font 20] La bona situació econòmi-

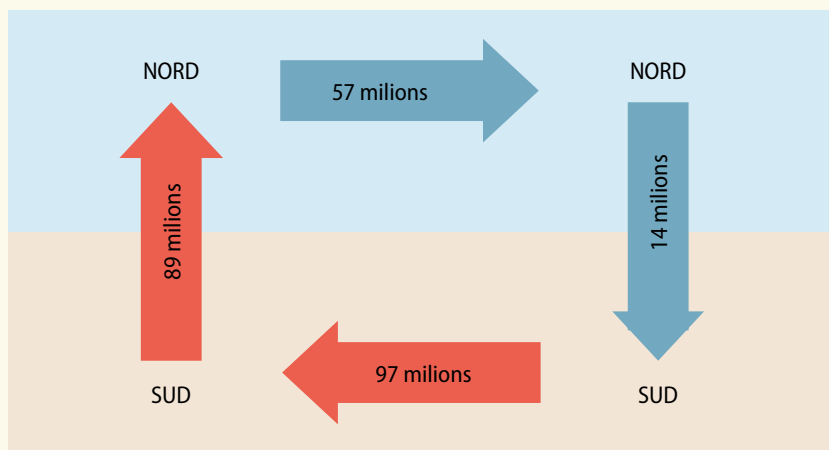
ca de l'última dècada del segle XX i els primers anys del segle XXI, però, va fer que es convertís en un país d'immigrants. [Fonts 21 i 22] Tanmateix, les elevades taxes d'atur, fruit de la crisi econòmica del 2007, han convertit Espanya de nou en un país emissor d'emigrants, sobretot joves amb un alt nivell de formació. Des del 2011 el saldo migratori estranger a Espanya és negatiu.

Pel que fa a Catalunya, des de la segona dècada del segle XX ha estat una terra d'acollida d'immigrants. Fins a la dècada de 1970 la majoria procedien d'altres regions de l'estat espanyol. En les últimes dècades, però, han arribat immigrants d'altres continents, sobretot d'Àfrica i l'Amèrica Llatina. De fet, Catalunya és una de les comunitats amb un percentatge més alt de població estrangera, tot i que en els darrers anys s'ha reduït pels efectes de la crisi. [Fonts 23 i 24]

Font 18. Principals moviments migratoris en quinze països l'any 2015.

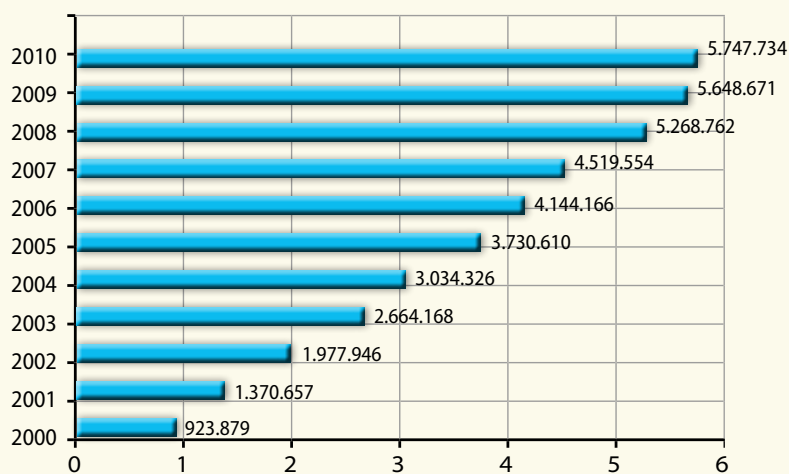
Font 19. Els quatre grans grups de migrants internacionals, 2017

Font: INED

Font 20. Emigrants espanyols a la dècada de 1960.

Font: INE

Font 21. Increment de la població estrangera a Espanya, 2000-2010 (milions de persones). Espanya ha passat de ser un país d'emigrants a ser un país d'immigrants.

Font 22. Immigrants en un «cayuco» a prop de les costes de Tenerife, a les Canàries.

Font 23. Comarques catalanes amb un tant per cent més alt d'immigrants estrangers

Alt Empordà	27	Pla d'Urgell	18,3
Segarra	25,3	Baix Ebre	17,6
Gironès	21,8	Vall d'Aran	17,3
Selva	21	Montsià	16,9
Tarragonès	19,2	Baix Llobregat	13,7

Font: Idescat, 2018

Font 24. Nacionalitat de la població estrangera empadronada a Catalunya, 2018 (%)

Marroc	19,5
Romania	8,2
Xina	5,5
Itàlia	5,1
Pakistan	4,7
Hondures	3,2

Font: Idescat, 2018

3.2. Les conseqüències dels moviments migratoris

Les conseqüències de les migracions són diferents segons si s'observen des del lloc d'origen o des del lloc de destinació.

Conseqüències segons si s'observen des del lloc d'origen	
Demogràfiques	Pèrdua de població jove i adulta, disminució de la natalitat i envelliment de la població. En alguns països, especialment els de l'àrea musulmana, es creen desequilibris per sexe, ja que els emigrants són sobretot homes.
Econòmiques	Disminució de l'atur i de les tensions socials que se'n deriven i entrada de diners (remeses), ja que els emigrants envien a les seves famílies els seus estalvis. Aquests diners representen una font d'ingressos important per als països d'origen i en faciliten el desenvolupament. [Font 25]

Conseqüències segons si s'observen des del lloc de destinació	
Demogràfiques	Augment de la població, especialment de la que està en edat de treballar i de procrear (els immigrants acostumen a tenir més fills), i rejueniment. [Font 26]
Econòmiques	Aportació de mà d'obra barata i augment de la població que paga impostos. L'arribada massiva d'immigrants obliga els serveis socials a adaptar-se a noves demandes. [Font 27]
Socials i culturals	Enriquiment cultural, com a conseqüència de la convivència amb persones de cultures diferents (interculturalitat), però també rebuig (xenofòbia) i actituds racistes d'una part de la població autòctona. Problemes d'integració d'alguns immigrants derivats de les diferències culturals i de les desigualtats econòmiques.

Vocabulari

remesa. Diners que els immigrants envien a les seves famílies.

interculturalitat. Contacte i interrelació entre cultures.

xenofòbia. Odi o rebuig cap a persones estrangeres.

racisme. Actitud d'acceptar l'existència de races i de considerar que unes són superiors a les altres.

Sabies que...?

El 75 % dels primers nadons nascuts a l'estat espanyol el 2012 eren fills d'immigrants.

Font 25. Les remeses dels immigrants

- Un 69 % dels immigrants que resideixen a Espanya envien remeses a les seves famílies per ajudar-les econòmicament.
- El 2015 la mitjana van ser 1.000 euros anuals, repartits en 5 o 6 enviaments.
- Les remeses representen entre el 38 % i el 50 % dels ingressos familiars a Hondures, el Salvador i Guatemala.

Font: Banc Interamericà de Desenvolupament, 2016.

Font 26. Immigració i natalitat a Catalunya

Segons les darreres projeccions demogràfiques fetes per l'Idescat, la població catalana podria arribar el 2030 als 8 milions de persones gràcies a la immigració.

Tot i la baixa natalitat i l'augment de l'esperança de vida, que suposarà un envelliment de la població i un creixement natural negatiu, l'arribada d'uns 40.000 immigrants cada any farà que tres de cada quatre comarques catalanes augmentin la seva població, especialment les de Girona, l'àmbit metropolità, el Penedès i el Camp de Tarragona.

Aquesta influència de la immigració en el creixement de la població catalana té diversos precedents, entre els quals es pot destacar el que es va produir a la primera dècada d'aquest segle. L'any 2000 els fills de mare estrangera representaven el 9 % del total de naixements registrats a Catalunya, mentre que nou anys després ja arribaven al 28,7 % del total. Aquesta tendència s'ha mantingut fins a l'actualitat. El 2017 els fills de mare estrangera representaven el 27,09 % del total de naixements.

Font: Text elaborat a partir d'Idescat, Direcció General per a la Immigració i Regió 7.

Font 27. Impacte de la dinàmica migratòria en l'àmbit escolar

La dinàmica migratòria ha tingut un fort impacte en l'àmbit escolar. Espanya garanteix a tothom, sigui quin sigui el seu origen, l'accés a l'ensenyament obligatori. Així doncs, els centres educatius han hagut de dissenyar estratègies per atendre un alumnat tan divers i afavorir-ne la convivència i la integració.

4. L'estructura demogràfica de la població: edat i sexe

piràmide de població

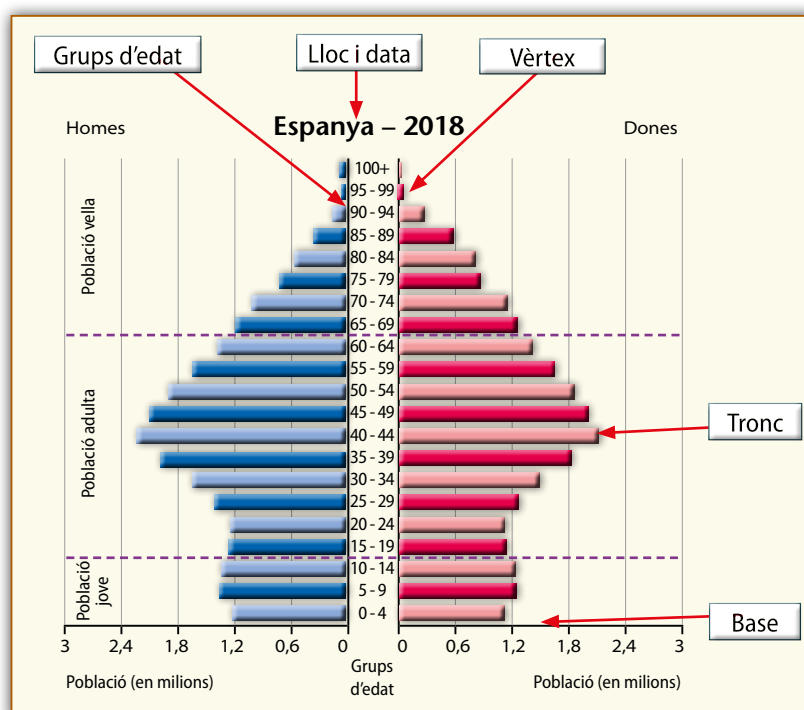
L'estructura demogràfica de la població és la distribució d'aquesta població per **edat** i **sexe**. El recurs gràfic per representar-la és la **piràmide de població**. [Font 28]

	Grups d'edat	Sexe Homes / Dones
Població jove (0-14 anys)	Un alt percentatge de població jove indica que hi ha una taxa de natalitat elevada. Els continents que tenen més població jove són Àfrica, l'Amèrica del Sud, Àsia i Oceania.	La diferència és petita, però neixen més homes que dones a tot el món. La proporció és de 105 homes per cada 100 dones.
Població adulta (15-64 anys)	Un alt percentatge de població adulta assenyala que hi ha una taxa de natalitat baixa o que arriben molts immigrants en edat de treballar.	La proporció entre homes i dones en aquest grup d'edat és força equilibrada.
Població vella (65 anys o més)	Un alt percentatge de població vella significa que la taxa de mortalitat és baixa i que l'esperança de vida és alta. Els continents amb més població anciana són Europa i l'Amèrica del Nord.	Hi ha més dones que homes en aquest grup d'edat. Les dones tenen una esperança de vida més alta a tot el món.

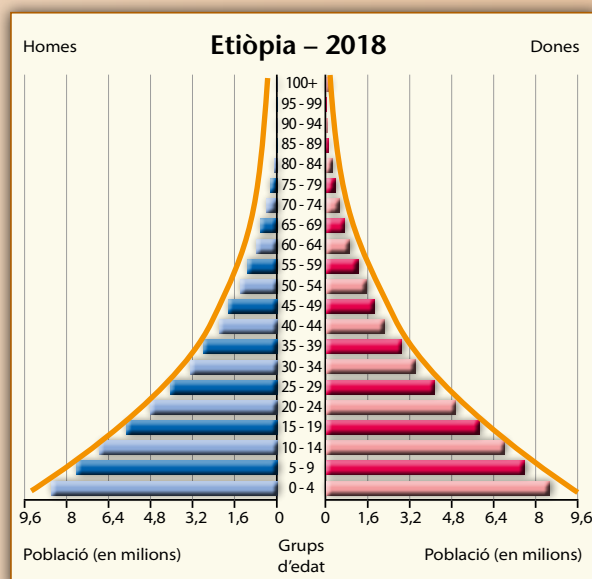
Una piràmide de població proporciona molta informació sobre la població d'un lloc en un moment determinat. Així, per exemple, informa sobre el seu passat i permet fer una previsió de cara al futur. També indica si hi ha més homes o dones en cada grup d'edat.

La **base** permet saber com és la natalitat, el **tronc** informa sobre la població adulta i el **vèrtex** proporciona dades sobre l'esperança de vida.

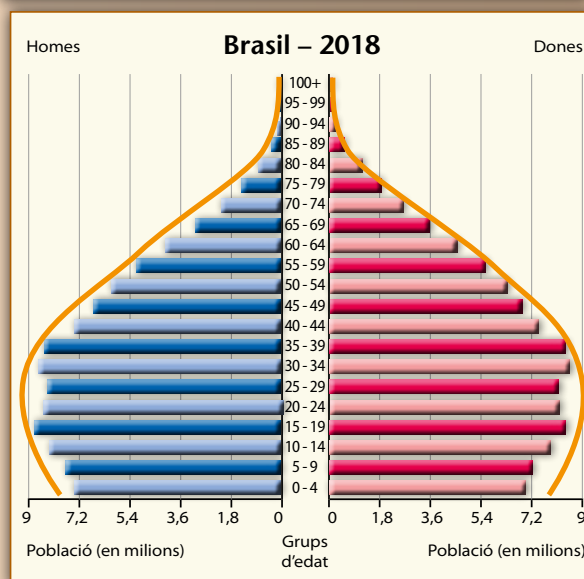
Sovint hi ha alguna osca que informa sobre catàstrofes (guerres, epidèmies...) que han afectat la població en un moment concret.

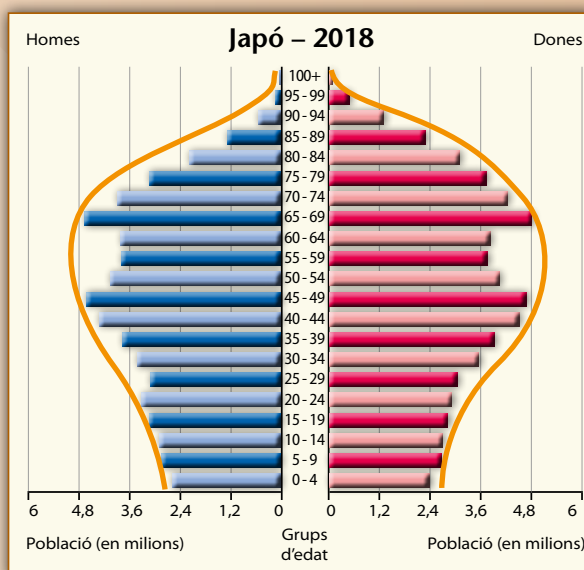
Piràmide en forma de triangle o para-sol: correspon a una població jove. Té una base molt ampla (natalitat alta) i, a mesura que augmenta l'edat, les barres i el vèrtex es van fent més estrets (mortalitat infantil i adulta altes, esperança de vida baixa). És característica dels països més pobres.

Piràmide en forma de campana: correspon a una població estable que viu una transició cap a l'envelliment. La base és estreta (disminució de la natalitat), el tronc és ample (importància de la població adulta) i el vèrtex es va ampliant (augment de l'esperança de vida). Pot correspondre a un ventall de països amb una situació socioeconòmica diversa, com ara els Estats Units, la Xina o l'Argentina.

Piràmide en forma de bulb: correspon a una població envellida. La base és molt estreta (natalitat molt baixa, mortalitat infantil poc significativa) i el vèrtex és molt més ample que en els models anteriors (esperança de vida molt alta). És característica dels països més rics.

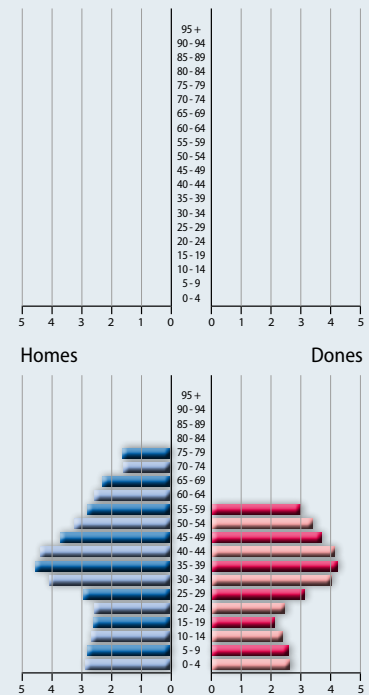

Font 28. Tipus de piràmides de població.

5. Elaboració i comentari d'una piràmide de població

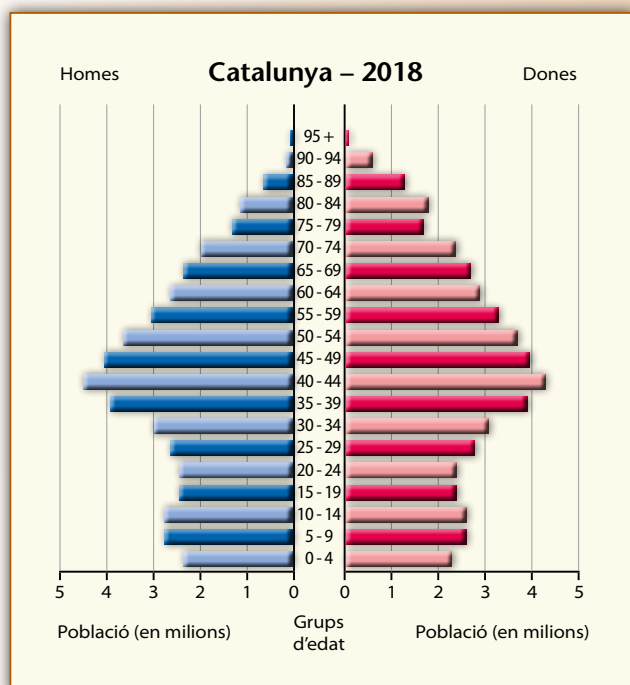
Per **elaborar una piràmide**, cal seguir els passos següents:

1. Traçar un doble eix de coordenades, l'un cap a la dreta i l'altre cap a l'esquerra, i deixar una separació entre tots dos.
2. Situar els grups d'edat (0-4, 5-9, 10-14...) entre els eixos verticals.
3. Marcar els valors (en xifres absolutes o en percentatges) en els eixos horitzontals. Col·locar els valors corresponents als homes a l'esquerra i els valors corresponents a les dones a la dreta.
4. Traçar les barres de cada grup d'edat i en funció del sexe en sentit horitzontal fins al valor que correspongui.
5. Pintar, amb colors diferents, les barres corresponents als homes i les corresponents a les dones.
6. Escriure un títol indicant el territori i la data corresponents a la població representada.

Per **comentar una piràmide**, cal seguir els passos següents: **[Font 29]**

1. Escriure un títol indicant la localització geogràfica i l'any.
2. Descriure la piràmide:
  - Relacionar la piràmide amb un dels tres models: triangle, campana o bulb.
  - Descriure com són la base, el tronc i el vèrtex.
  - Indicar si hi ha diferències significatives entre homes i dones en cada grup d'edat i en quins grups d'edat hi ha més població.
  - Identificar entrants o osques (pèrdua de població per guerres, emigració...) i sortints (increment de població per naixements o immigració).
3. Fer-ne l'anàlisi i la interpretació:
  - Assenyalar les possibles causes de la situació observada en la base, en el tronc i en el vèrtex (natalitat, mortalitat infantil, esperança de vida, migracions...).
4. Treure'n les conclusions:
  - Preveure l'evolució de la piràmide els propers anys i explicar les conseqüències d'aquesta tendència observada.

Font 29. Exemple de comentari d'una piràmide de població.

La piràmide de Catalunya de l'any 2018 té forma de bulb. La base és estreta i el tronc i el vèrtex són amples.

La base mostra que neixen més nens que nenes, tot i que la diferència és molt petita. De fet, aquest és un fenomen comú a tot el món. El vèrtex de la piràmide indica que les dones viuen més anys que els homes. Per edats, la majoria de la població és formada pel grup de persones amb edats compreses entre els 35 i els 64 anys, és a dir, hi ha un predomini de la població adulta. En el grup d'edat corresponent a les persones que tenen entre 75 i 79 anys, es detecta una reducció important d'efectius de població, mentre que en el grup de 40-44 anys s'observa un sortint.

El fet que la base sigui estreta indica que la natalitat és baixa, una característica pròpia dels països desenvolupats. En el grup de 10-14 anys, però, s'observa una recuperació dels naixements, que cal relacionar, sobretot, amb la població immigrant.

En el tronc destaca el volum de les persones que tenen edats compreses entre els 40 i els 44 anys. En aquest grup se situen la majoria dels immigrants que han arribat a Catalunya en l'edat adulta.

La significativa reducció de 75-79 anys correspon a les persones que van néixer durant la Guerra Civil i els primers anys de la postguerra.

El fet que el vèrtex sigui ample indica que l'esperança de vida és alta. Això denota que les condicions de vida han estat les adequades per a la majoria de la població. El fet que hi hagi més dones que homes és degut a l'esperança de vida, que és superior en les dones respecte dels homes arreu del món.

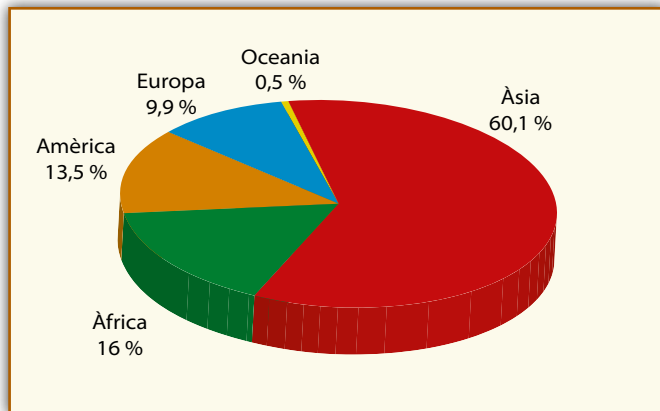
Per tant, la previsió és que es tendirà cap a l'envelliment de la població. Això significa que cal aplicar les mesures necessàries per donar resposta a les necessitats de l'anomenada tercera edat.

En conclusió, la població de Catalunya segueix el model característic dels països desenvolupats econòmicament, amb una natalitat baixa i una esperança de vida alta.

ACTIVITATS

La població i la seva distribució

1.1. Observa el gràfic de la distribució de població per continents (pàgina 31) i el de la superfície de cada continent que hi ha a continuació i compara la població i la superfície de cada continent.

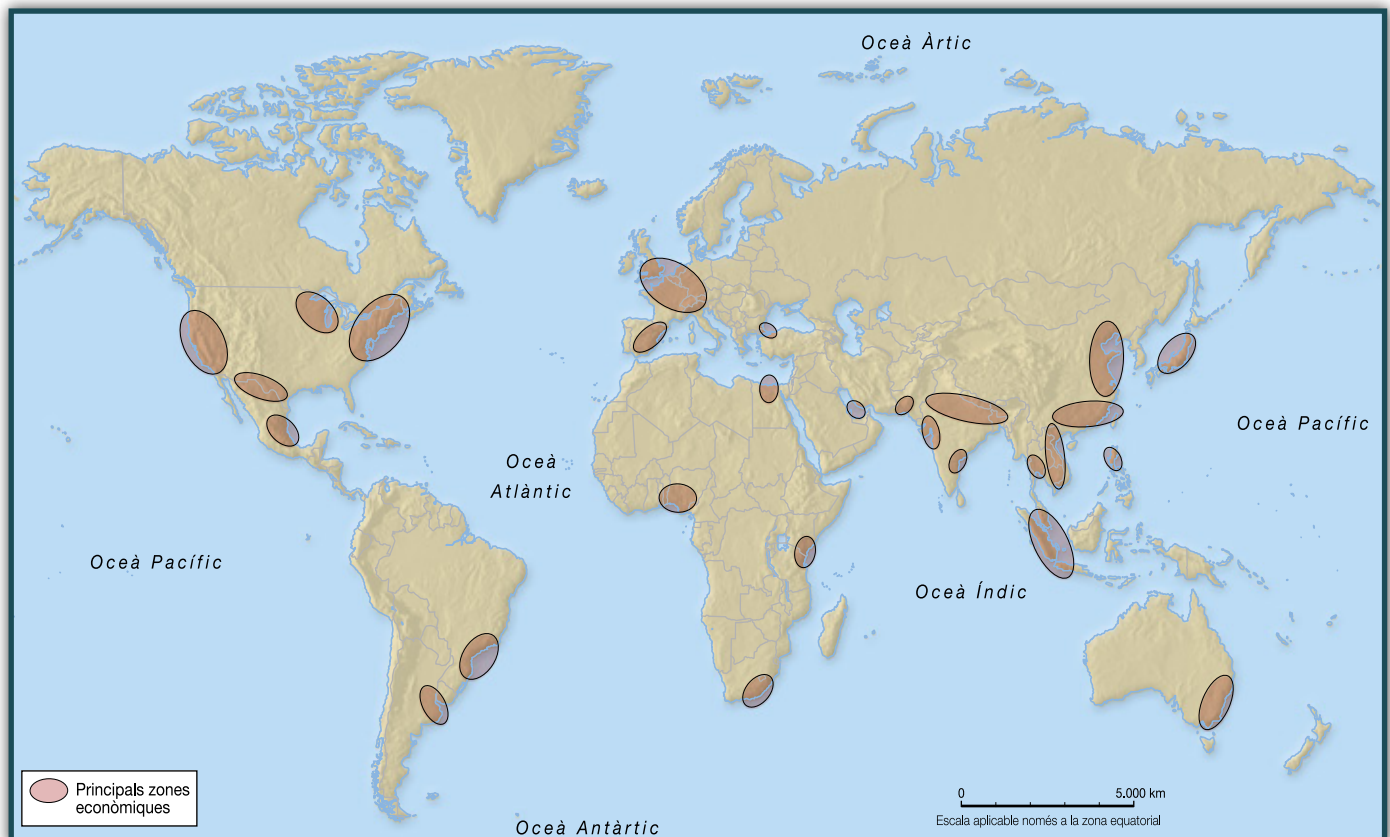

1.2. Classifica aquests indrets segons si poden ser un focus d'atracció o un focus de rebuig de població: una vall amb un riu, una selva, un desert, una gran ciutat, una zona industrialitzada, una zona d'alta muntanya. Justifica la resposta.

1.3. Observa el mapa de la densitat de població al món de la pàgina 31 (font 2) i contesta les preguntes següents:

- Quin és el tema del mapa? Quin espai geogràfic s'hi representa?
- Quines són les zones més densament poblades? Quins factors físics, econòmics o històrics creus que poden explicar la concentració de població en aquests llocs?
- Quines zones tenen menys d'1 hab./km²? Per què creus que estan menys habitades?

1.4. Observa aquest mapa i fes les activitats que hi ha en la pàgina següent:

- De quin tipus de mapa es tracta? Quina informació proporciona? Quin espai geogràfic s'hi representa?
- Compara aquest mapa amb el mapa de la densitat de població al món de la pàgina 31 (font 2) i comprova si les zones econòmiques més importants del món coincideixen amb les més poblades.
- Per què una zona d'alta producció econòmica atreu població?

1.5. Observa el mapa de la densitat de població de Catalunya de la pàgina 31 (font 4) i fes les activitats següents:

- Describeu el mapa d'acord amb la pauta següent: tipus de mapa, tema que tracta, espai geogràfic que comprèn, cronologia i font. Indica quines són les comarques més densament poblades (més de 450 hab./km²) i les menys poblades (menys de 50 hab./km²) i on es localitzen.
- De la lectura del mapa, es pot deduir que la població catalana està repartida de forma uniforme per tot el territori? Justifica la resposta.
- Explica quins avantatges i quins inconvenients pot tenir el fet de viure en comarques molt poblades, d'una banda, i en comarques poc poblades, de l'altra.

R 1.6. Calcula la densitat de població de les comunitats autònomes de l'estat espanyol a partir de les dades de la taula de la dreta. Després, representa aquestes dades en un mapa polític mut d'Espanya, que pots trobar al lloc web www.espaibarcanova.cat, distribuïdes en quatre tons d'un mateix color, en una gradació del més fosc al més clar (més de 501 hab./km²; de 251 a 500 hab./km²; de 51 a 250 hab./km²; menys de 50 hab./km²). Finalment, descriu la distribució de la població espanyola al territori i explica'n les causes.

Comunitat autònoma	Població	Extensió (km ²)
Andalusia	8.426.405	87.598
Aragó	1.320.794	47.720
Astúries	1.022.293	10.604
Balears	1.187.808	4.992
Canàries	2.207.225	7.447
Cantàbria	581.684	5.327
Castella i Lleó	2.408.083	94.229
Castella-la Manxa	2.035.505	79.462
Catalunya	7.565.099	31.980
Comunitat Valenciana	4.974.475	23.255
Extremadura	1.065.372	41.635
Galícia	2.700.330	29.574
Madrid	6.640.705	8.028
Múrcia	1.487.698	11.313
Navarra	649.966	10.390
País Basc	2.178.048	7.235
La Rioja	313.582	5.045
Ceuta (ciutat autònoma)	84.843	19
Melilla (ciutat autònoma)	84.714	13

La dinàmica de la població: el moviment natural

1.7. Què és el moviment natural o vegetatiu de la població? Com es calcula el creixement natural o vegetatiu d'una població?

1.8. Digues a quin indicador demogràfic es refereix cada una de les definicions que hi ha a continuació:

- Nombre de persones mortes, durant un any, per cada 1.000 habitants d'un territori.
- Nombre de nascuts vius, durant un any, en un territori.
- Relació entre el nombre d'infants morts durant el primer any de vida i els nascuts vius durant el mateix període en un territori.
- Mitjana d'anys que s'espera que visqui una persona quan neix, sempre que no variïn les condicions de mortalitat.
- Relació entre el nombre de naixements, durant un any, per cada 1.000 dones en edat fèrtil.

1.9. Calcula la taxa de natalitat, la taxa de mortalitat i el creixement natural o vegetatiu de les comarques de la taula de la dreta. A quines comarques el creixement natural és positiu? A quines altres aquest creixement és negatiu? Justifica la resposta.

Comarca	Habitants	Naixements	Defuncions
Alt Empordà	136.981	1.340	1.141
Alt Urgell	20.201	142	208
Baix Ebre	77.170	675	896
Priorat	9.221	56	134
Vallès Occidental	915.486	8.361	6.820

Font: Idescat, 2018

1.10. Observa els mapes sobre la natalitat i la mortalitat al món (pàg. 33) i contesta:

- Enumera alguns països que tinguin una taxa de natalitat alta o molt alta. A quins continents estan situats?
- Quines diferències s'observen, pel que fa a la taxa de natalitat, entre els països d'Amèrica? I entre els d'Àsia?
- Com és la natalitat a Europa? I a Oceania?
- Enumera alguns països que tinguin una taxa de mortalitat alta. A quins continents estan situats?
- Quines diferències s'observen, quant a la mortalitat, entre els països d'Amèrica? I entre els d'Àfrica?
- Com és la mortalitat a Europa? I a Àsia?
- Hi ha diferències, quant a la mortalitat, entre els països d'Oceania? En cas que la resposta sigui afirmativa, quines?

1.11. Indica com són la natalitat i la mortalitat als països rics i explica'n les causes.

1.12. Per què als països pobres la taxa de natalitat és més alta que als països rics? Quines mesures creus que s'haurien d'adoptar per reduir aquesta elevada natalitat?

1.13. A partir de les dades de la taula de la pàgina 35 (font 7), explica quines conseqüències pot tenir per a països com Alemanya o el Japó el fet que l'índex conjuntural de fecunditat (ICF) sigui tan baix.

1.14. En les últimes dècades, els països nòrdics han aconseguit augmentar l'índex conjuntural de fecunditat (ICF) gràcies a l'adopció de diverses mesures de protecció de la família. Així, per exemple, Noruega ha passat d'1,72 fills per dona a 1,98; Suècia, d'1,68 a 1,94; Finlàndia, d'1,63 a 1,86, i Dinamarca, d'1,55 a 1,84. Quines mesures s'haurien de prendre a Espanya per incrementar l'ICF, que és d'1,5 fills per dona?

1.15. Per què a Alemanya la taxa de mortalitat és més alta (11 ‰) que a Guatemala (5 ‰), si el nivell de desenvolupament econòmic del país germànic és més alt?

1.16. Segons l'Unicef, s'estima que van morir al món 5,4 milions de criatures menors de 5 anys durant el 2017, la majoria per causes evitables. Busca al web d'aquest organisme, al qual pots accedir des del web www.espaibarcelona.cat, les causes de la mortalitat infantil.

1.17. Quines causes expliquen les diferències, pel que fa a l'esperança de vida, entre els països pobres i els països rics?

1.18. A partir de les dades de la taula de la pàgina 35 (font 7), enumera els països que tenen un creixement natural negatiu. Quines són les causes i les conseqüències d'un creixement natural negatiu? Com es podria modificar aquesta tendència?

- 1.19.** Què és una projecció demogràfica?
- 1.20.** Segons l'ONU, quina serà l'evolució de la població mundial fins al 2050?
- 1.21.** Quines previsions fa l'INE per a la població espanyola fins al 2033?

La dinàmica de la població: el moviment migratori

- 1.22.** ✓ Llegeix aquestes històries de migració i classifica-les tenint en compte les causes i el tipus.

Text A

Vaig emigrar a Barcelona fa deu anys. A Bolívia treballava moltes hores i guanyava molt poc. El meu fill gran era molt bon estudiant i volia ser metge, però amb el que guanyava no podia pagar-li els estudis. Treballant molt dur a Barcelona he aconseguit que el meu fill sigui metge. Aquí estic contenta. Sovint enyoro el meu país, però només vull tornar-hi de vacances. (DORA H.)

Text B

Visc en un poble de la Terra Alta i estudio un cicle formatiu de grau superior. A l'estiu aprofito les vacances per guanyar uns diners. Marxo a Eivissa, durant els mesos de juliol i agost, i treballo com a recepcionista en un hotel. (JORDI P.)

Text C

La maleïda sequera! Vivíem en un poble del nord de Somàlia, però vam haver de fugir per culpa de la sequera i la fam. Alguns es van instal·lar en camps de refugiats al sud del país; d'altres, com la meva família, en camps de l'est de Kènia. (AMIRA H.)

Text D

Vaig néixer a Síria. Des de l'any 2011 el meu país està en guerra. Per fugir de la violència i de la mort, milers de persones ens hem vist obligades a refugiar-nos als països veïns (Jordània, Líban, Turquia). És curiós, abans de la guerra Síria acollia molts refugiats d'altres països! No sé quant de temps trigarem a tornar a casa nostra! (GARMAN P.)

Text E

Al començament de la dècada de 1960 vaig marxar a Alemanya. Estava casat i tenia set fills. Vivíem en un poble d'Andalusia. Tothom deia que a Alemanya s'hi guanyaven més diners. Aquí treballava moltíssim i guanyava una misèria! Vaig marxar amb un contracte de treball per un any. Me'l van renovar i vaig passar cinc anys treballant en una fàbrica de cotxes. Finalment, vaig tornar a Espanya perquè enyorava els fills i la dona. Amb el que vaig guanyar vam poder obrir una botiga de queviures a Barcelona i des de llavors visc en aquesta ciutat amb la meva família. (SERGIO N.)

- R 1.23.** ✓ Entrevista una persona que hagi protagonitzat, recentment o fa temps, una història de migració com les de l'activitat anterior. Abans cal que preparis un qüestionari amb les preguntes que li vols formular.

Et suggerim alguns aspectes que pots tractar durant l'entrevista: el lloc d'origen, la decisió d'emigrar, el viatge cap a la terra d'acollida, l'arribada, la feina, l'adaptació a la nova vida, la relació amb el lloc d'origen, la valoració del procés migratori, etc.

Un cop feta l'entrevista, redacta un informe amb la informació obtinguda.

L'estructura demogràfica de la població: edat i sexe

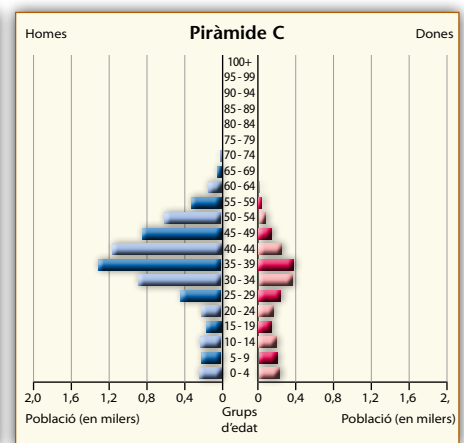
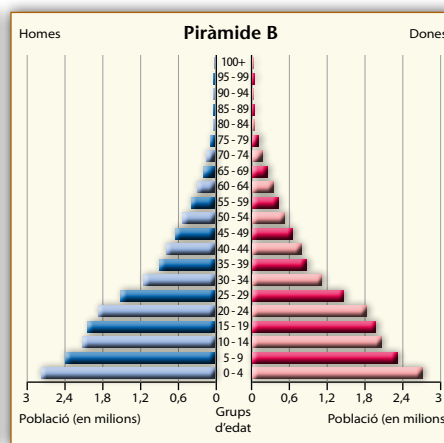
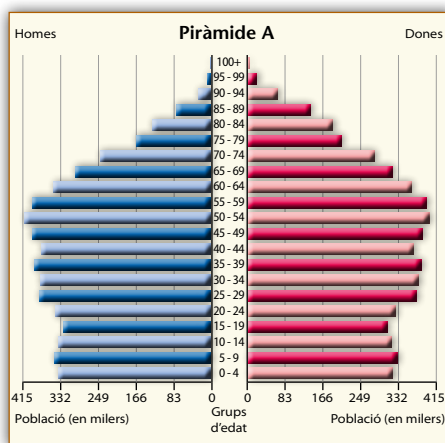
1.24. Respon:

- Què és l'estructura demogràfica de la població? Com es representa gràficament?
- Què entenem per població adulta? I per població vella? És equilibrada la proporció entre homes i dones en tots els grups d'edat? Argumenta la resposta.
- En una piràmide de població, de què ens informen la base i el vèrtex? I les osques?

1.25. Llegeix les afirmacions de la dreta i digues si són certes o falses. Després, corregeix les frases que has identificat com a falses.

1.26. Observa les tres piràmides de població següents i indica a quin d'aquests tipus de país correspon cada una: un país amb una població molt jove i una taxa de mortalitat infantil elevada; un país en què hi ha un predomini de la població masculina en edat de treballar; un país on durant les últimes dècades hi ha hagut un descens de la natalitat i on l'esperança de vida és alta. Justifica la resposta.

- Les piràmides de població que tenen forma de para-sol corresponen a una població envellida, ja que tenen el vèrtex ample.
- Les piràmides en forma de para-sol tenen una base molt ampla i un vèrtex molt estret.
- Les piràmides en forma de bulb tenen la base estreta, ja que la natalitat és molt baixa i la mortalitat infantil és poc significativa.
- Les piràmides en forma de campana corresponen a una població envellida.
- Les piràmides en forma de campana corresponen a una població molt jove, ja que la base és molt ampla.
- Les piràmides en forma de para-sol són característiques dels països més pobres i les que tenen forma de bulb, dels països més rics.

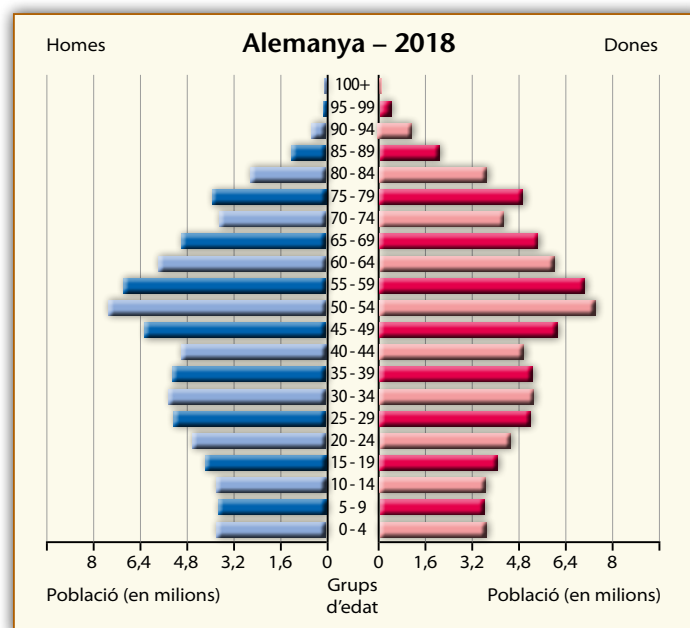
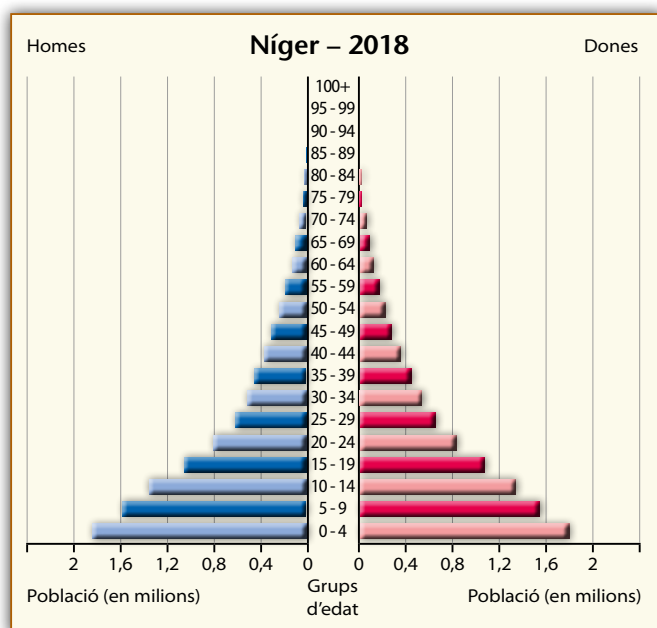
Activitats +

1.27. Observa el mapa dels principals moviments migratoris al món de la pàgina 40 i redacta un text en què responguis les qüestions que hi ha a continuació:

- Quin tipus de mapa és? Quin tema tracta? Quin és l'espai geogràfic que s'hi representa? I la cronologia?
- Quines són les zones emissores d'emigrants? I les zones receptores d'immigrants?

- c) Cap on es dirigeix l'emigració procedent d'Àsia, Àfrica i l'Amèrica Llatina?
 d) Quins països han rebut més població immigrant?
 e) Quines són les causes econòmiques, polítiques, etc. dels moviments representats en el mapa? Quines són les conseqüències econòmiques, socials, culturals, etc. que se'n deriven, tant per als països emissors com per als països receptors?

1.28.   Observa les piràmides de població del Níger i Alemanya i contesta les preguntes que hi ha a continuació:

- a) Segons la taula de la pàgina 35 (font 7), al Níger tant la natalitat com la mortalitat infantil són elevades i l'esperança de vida és baixa. Com es reflecteixen aquestes dades en la piràmide?
- b) La mateixa taula indica que a Alemanya la natalitat i la mortalitat infantil són baixes i l'esperança de vida és alta. Com es reflecteixen aquestes dades en la piràmide?
- c) A quin tipus de piràmide correspon cada gràfic?

1.29. A partir de les dades següents, sobre l'estructura demogràfica per edats i sexe de la Xina (2017), elabora una piràmide de població. A continuació, comenta la piràmide resultant seguint les pautes que s'expliquen en les pàgines 46 i 47.

Grups d'edat	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	+ 95
Homes (%)	6,2	6,0	5,8	6,1	7,2	8,8	7,6	6,9	7,5	8,9	8,4	4,9	5,6	4,1	2,6	1,8	1,1	0,4	0,1	0,0
Dones (%)	5,7	5,4	5,2	5,5	6,8	8,9	7,6	7,0	7,7	9,0	8,6	5,0	5,9	4,4	2,9	2,1	1,4	0,7	0,2	0,0

ORGANITZA ELS TEUS CONEIXEMENTS

població • demografia
population • demography

La **població** és la quantitat de persones que viuen en un territori.

La **demografia** és la ciència que estudia tots els fenòmens relacionats amb la població: quantitat, distribució, dinàmica i estructura.

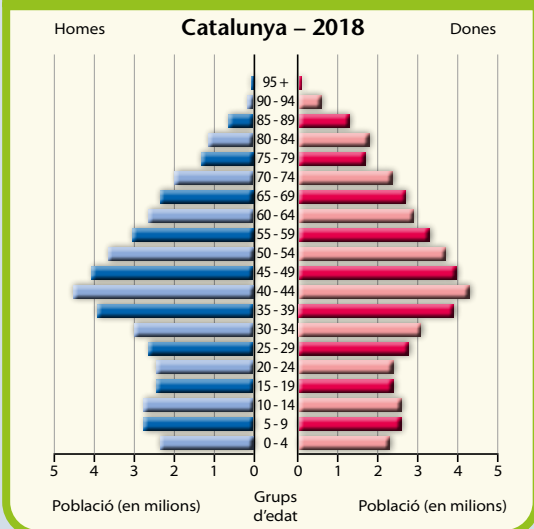
densitat de població
population density

$$\text{Densitat de població} = \frac{\text{població (hab.)}}{\text{superfície (km}^2\text{)}}$$

Indicador per saber on es concentra la major part de la població i quines són les zones més despoblades d'un territori. Es calcula dividint el nombre d'habitants d'un territori entre la seva superfície, expressada en quilòmetres quadrats.

LA POBLACIÓ: DISTRIBUCIÓ, DINÀMICA I ESTRUCTURA

piràmide de població
population pyramid

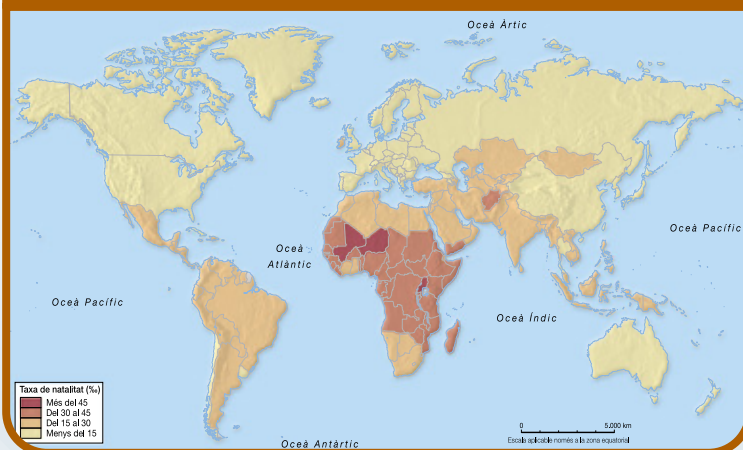
Recurs gràfic que s'utilitza per representar l'estructura demogràfica de la població per edat i sexe.

projecció demogràfica / demographic projection

	Habitants el 2007 (en milions)	Previsió d'habitants el 2050 (en milions)
Món	6.671	9.191
Països més desenvolupats	1.223	1.245
Països menys desenvolupats	5.448	7.946

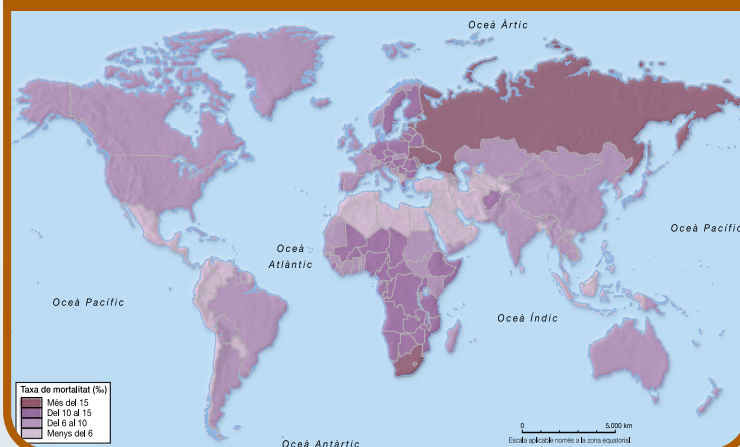
Càlcul de l'evolució de la població en el futur. Es fa a partir d'unes hipòtesis sobre l'evolució de la natalitat, la fecunditat, la mortalitat, l'envelliment, l'esperança de vida i les migracions.

natalitat / natality

Nombre de nascuts vius, durant un any, en un lloc determinat.

mortalitat / mortality

Quantitat de persones que moren, al llarg d'un any, en un lloc concret.

moviment natural o vegetatiu natural population growth

Variació que es produeix en el nombre d'habitants d'un territori a causa de la natalitat i la mortalitat.

creixement natural o vegetatiu rate of natural increase

Diferència entre la taxa de natalitat i la taxa de mortalitat. Se sol expressar en tant per cent (%).

saldo migratori / net migration

Saldo migratori = immigració – emigració

Exemples:

SM Catalunya, 2011 (persones procedents de fora d'Espanya):
118.166 immigrants – 100.589 emigrants = 17.577;
saldo migratori positiu

SM Espanya, 2011:
457.650 immigrants – 507.740 emigrants = –50.090;
saldo migratori negatiu

Indicador que mesura la diferència entre el nombre d'emigrants i el nombre d'immigrants d'un territori.

migració / migration

Moviment de sortida o d'arribada de la població per causes econòmiques, polítiques, ètniques, religioses o naturals.

Al web www.espaibarcanova.cat trobaràs l'apartat *Organise your Knowledge* per conèixer les paraules clau i el seu significat en anglès.